

Accounting & Reporting: On the Way to EU and NATO

Abstract. The European integration course of further development of Ukraine determines the relevance of research on the implementation of EU legislation. This fully concerns the improvement of legislation in accounting and reporting. The article aims to define and substantiate the directions of further development of accounting and reporting in Ukraine in the context of the prospect of joining the EU and NATO. It was established that the requirements of the European directive on financial reporting apply only to joint-stock companies and limited liability companies. Taking this into account, an important direction for the further improvement of domestic enterprises' financial reporting is its compliance with EU legislation and a balanced differentiation of requirements for reporting enterprises of various forms of business. In particular, it is appropriate to reduce the amount of financial reporting for enterprises whose members have unlimited liability. Reunification of financial reporting requires corresponding changes in the statistics system. In the future, using financial statements for statistical generalizations will be inappropriate. It is also necessary to consider the changes made to the EU legislation in connection with adopting the directive on reporting on sustainable development. As a result, it is necessary to make appropriate amendments and additions to the Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine" regarding the content and presentation of the management report and to carry out and publish an official translation of the European standards for reporting on sustainable development after they enter into force in the EU. The article reviews the principles of adaptation of International Public Sector Accounting Standards (IPSAS), considering the specifics of the activities of NATO entities. Considering the perspective of financing the post-war reconstruction of Ukraine and the course for joining NATO, it was proposed to gradually transition the public sector directly to International Standards (IPSAS). The provided proposals and recommendations contribute to the optimization of Ukraine's accounting and reporting system, in line with the country's integration into European economic and political structures.

Keywords: accounting, financial reports, EU Directives, international financial reporting standards, sustainability reporting, differentiation, reunification.

Suggested Citation

Holov, S. (2023). Accounting & Reporting: On the Way to EU and NATO. *Oblik i finansy*, 2(100), 16-22. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-2\(100\)-16-22](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-2(100)-16-22)

Сергій Голов

Міжнародний інститут менеджменту, м. Київ, Україна

Облік і звітування: на шляху до ЄС і НАТО

Анотація. Євроінтеграційний курс подальшого розвитку України визначає актуальність досліджень імплементації законодавства ЄС. Це повною мірою стосується вдосконалення законодавства у сфері бухгалтерського обліку і звітування. Метою статті є визначення та обґрунтування напрямів подальшого розвитку обліку і звітування в Україні в контексті перспективи вступу до ЄС і НАТО. Встановлено, що вимоги європейської директиви щодо фінансової звітності поширюються лише на акціонерні товариства і товариства з обмеженою відповідальністю. Зважаючи на це, важливим напрямом подальшого вдосконалення фінансової звітності вітчизняних підприємств є не лише її відповідність законодавству ЄС, але й зважена диференціація вимог до звітності підприємств різних форм господарювання. Зокрема, доречно скоротити обсяг фінансової звітності для підприємств, учасники яких мають необмежену відповідальність. Реуніфікація фінансової звітності потребує відповідних змін у системі статистики. Фінансову звітність надалі недоречно використовувати для статистичних узагальнень. Також необхідно врахувати зміни, внесені до законодавства ЄС у зв'язку з ухваленням директиви щодо звітування про сталий розвиток. Як наслідок, необхідно внести відповідні зміни та доповнення до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», щодо змісту та подання звіту про управління, здійснити та оприлюднити офіційний переклад європейських стандартів звітування про сталий розвиток після набуття їх чинності в ЄС. У статті

¹ Serhii Holov, International Management Institute, Kyiv, Ukraine.

ORCID 0009-0006-7139-1522

E-mail: sergiigolov@gmail.com

здійснено огляд засад адаптування міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі (МСБОДС) з урахуванням специфіки діяльності суб'єктів НАТО. Враховуючи перспективу фінансування післявоєнного відновлення України та курс на вступ до НАТО запропоновано здійснити поступовий перехід державного сектора безпосередньо на міжнародні стандарти (МСБОДС). Надані пропозиції та рекомендації сприяють оптимізації системи обліку і звітування в Україні, в руслі інтеграції країни в європейські економічні та політичні структури.

Ключові слова: облік, фінансова звітність, директиви ЄС, міжнародні стандарти фінансової звітності, звітність сталого розвитку, диференціація, реуніфікація.

Постановка проблеми. Статус кандидата у члени ЄС та конституційно закріплений курс вступу до НАТО визначають актуальність досліджень процедур імплементації законодавства ЄС. Це повною мірою стосується законодавства у сфері бухгалтерського обліку і звітності. В межах угоди про асоціацію з ЄС були внесені зміни до законодавчих і нормативних актів, спрямовані на запровадження положень європейських директив з бухгалтерського обліку і аудиту. Поряд з тим, наразі досягнуто лише часткового узгодження із законодавством ЄС у цій сфері. Тому, важливо зрозуміти бар'єри на шляху запровадження європейських вимог до обліку та звітування в Україні та визначити шляхи їх подолання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці євроінтеграції українського обліку та звітності присвячені праці К.В. Безверхого, Н. Гури, С.Я. Зубілевич, А.А. Костякової, Р.В. Кузіної, Д. Кобеца, О.І. Малишкіна, А.В. Озеран, В.М. Пархоменка [1-10] та ін. Дослідники зосередили основну увагу на:

- аналізі законодавчих змін внаслідок імплементації положень європейських директив;
- змісті Директиви 2013/34/ЄС [11] та шляхах імплементації її положень в Україні;
- ступені відповідності законодавства України європейському законодавству у сфері обліку та звітності;
- приведенні методологічних аспектів вітчизняної облікової політики у відповідність до європейських стандартів.

За результатами останніх досліджень було зроблено висновок, що адаптація бухгалтерських та аудиторських аспектів до вимог Директив ЄС в основному виконана у

2018 році, коли були ухвалені важливі зміни до профільних законів з бухгалтерського обліку та аудиту, а відповідність їхніх норм вимогам Директив ЄС складає 90-95 % [8, с. 225].

Водночас експерти ЄС відзначають необхідність подальшого узгодження у сфері бухгалтерського обліку, зокрема стосовно розміру компаній і застосування стандартів фінансової звітності до малих компаній, а також щодо звітності в розрізі країн дуже великих багатонаціональних компаній та санкцій за недотримання вимог щодо фінансової звітності [12].

Що стосується стандартів НАТО у сфері звітування, то дотепер вони не були предметом дослідження науковців.

Метою статті є визначення та обґрунтування напрямів подальшого розвитку обліку і звітування в Україні в контексті перспективи вступу до ЄС і НАТО.

Виклад основних результатів дослідження. Суттєве наближення норм українського законодавства щодо обліку і фінансової звітності до європейських вимог визнається більшістю фахівців і є важливим кроком на шляху до ЄС.

Утім жоден з дослідників не враховує той факт, що Директива 2013/34/ЄС визначає склад і формати річних фінансових звітів лише товариств, щодо яких існує обмежена відповідальність з боку їх учасників. З цього приводу в пункті 5 вступної частини директиви зазначено, що її сфера охоплює акціонерні товариства та інші товариства, учасники яких несуть обмежену відповідальність за зобов'язаннями своїх товариств [11].

Отже, в ЄС наразі існує диференційований підхід до фінансової звітності підприємств (табл.1).

Таблиця 1. Диференціація регулювання фінансової звітності в ЄС

Фінансова звітність	Документ, що встановлює вимоги до фінансової звітності
Консолідована фінансова звітність товариств, акції яких знаходяться на лістингу на регульованому ринку держави-члена ЄС	Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ)
Річна звітність товариств, акції яких знаходяться на лістингу і консолідована звітність інших товариств з обмеженою відповідальністю	МСФЗ або Директиви ЄС
Річна звітність інших товариств з обмеженою відповідальністю	Директиви ЄС
Фінансова звітність інших видів підприємств	Законодавство держави-члена ЄС

Джерело: складено автором.

Виходячи, з цього важливим напрямом подальшого вдосконалення фінансової звітності підприємств в Україні є не лише її відповідність законодавству ЄС, але й зважена диференціація вимог до звітності підприємств різних форм господарювання.

Зокрема, недоречно поширювати вимоги відповідних Директив ЄС на суб'єкти господарювання, учасники яких мають необмежену відповідальність щодо зобов'язань цих суб'єктів. Такі суб'єкти слід звільнити від обов'язкового складання, оприлюднення і аудиту фінансової звітності.

Що стосується малих і мікро товариств з обмеженою відповідальністю, їхня фінансова звітність має бути скороченою згідно з вимогами Директиви 2013/34/ЄС і не потребує обов'язкового аудиту. У разі потреби, такі підприємства можуть залучати аудитора і надавати додаткову інформацію на вимогу позикодавця.

Для великих і середніх підприємств з обмеженою відповідальністю, що не застосовують МСФЗ, доцільно зберегти існуючий склад звітності за НП(С)БО. Як аргумент на користь такого підходу можна згадати про новий Закон України «Про акціонерні товариства» [13], що передбачає можливість створення ПАТ винятково шляхом зміни типу акціонерного товариства з ПрАТ на ПАТ або шляхом перетворення з іншого господарського товариства.

Запропонована диференціація вимог до фінансової звітності вимагає її реуніфікації.

В Україні згідно із законодавством [14] склад і форми фінансової звітності встановлює Міністерство фінансів за погодженням з Державною службою статистики (ДСС). Це обумовлено збереженням радянського рудименту єдиних форм бухгалтерської звітності, як безпосереднього джерела статистичних спостережень. Реформування бухгалтерського обліку, запровадження МСФЗ та імплементація положень Директиви нічого не змінили у поглядах на фінансову звітність з боку державних органів.

Джерелами інформації для ДСС є інформація від респондентів, отримана на підставі форм фінансової звітності № 1, 1-м, 1-мс «Баланс», № 2 (розділ I), 2-м, 2-мс «Звіт про фінансові результати», фінансової звітності, складеної на основі таксономії фінансової звітності за МСФЗ щодо:

- вартості на визначену дату необоротних і оборотних активів, власного капіталу, зобов'язань за передбаченою в балансі деталізацією вказаних показників;
- доходів, витрат, фінансових результатів за звітний період за передбаченою у звіті про фінансові результати деталізацією вказаних показників;
- середньої кількості працівників за звітний рік [15].

Викликає сумнів релевантність статистичних даних, отриманих шляхом механічного узагальнення оцінок, що є наслідком різних облікових політик (зокрема переоцінених і непереоцінених основних засобів, амортизованої собівартості фінансових інструментів тощо).

До того ж такий підхід не враховує, що деталізація показників у фінансової звітності за МСФЗ і Директивою ЄС не є тотожною.

Отже, фінансову звітність надалі недоречно використовувати для статистичних узагальнень. Статистична звітність має бути уніфікованою для всіх підприємств і не повинна впливати на їх фінансову звітність. Тому реуніфікація фінансової звітності потребує відповідних змін у системі статистики.

За висновком Єврокомісії Україна зробила порівняно небагато для узгодження своєї нормативно-правової бази із законодавством ЄС у сфері довкілля та зміни клімату [12]. Прогалини в рівні законодавчого узгодження зросли з ухваленням Директиви 2022/2464 щодо корпоративної звітності про сталий розвиток [16], що набула чинності 5 січня 2023 року. Ця директива замінила Директиву про нефінансову звітність [17] і спрямована на посилення вимог до звітування про сталий розвиток, покращення якості, узгодженості та порівнянності інформації, що розкривається.

Директива 2022/2464 поширюється на:

- великі підприємства, що є суб'єктами суспільного інтересу (від 2025 року);
- інші великі підприємства та материнські підприємства великих груп (від 2026 року);
- малі та середні підприємства (крім мікропідприємств) зареєстровані на регульованих ринках ЄС (від 2027 року);
- материнське підприємство за межами ЄС, що має: велике дочірнє підприємство, засноване в ЄС або МСП зареєстроване на біржі ЄС; велика філія в ЄС (від 2029).

Зазначені суб'єкти зобов'язані наводити у звіті про управління інформацію за європейськими стандартами (European Sustainability Reporting Standards – ESRS), що будуть остаточно схвалені до 30 червня 2024 року.

Наразі триває процес гармонізації проєктів ESRS з міжнародними стандартами сталого розвитку. Принциповою відмінністю європейських стандартів від міжнародних є їх подвійна суттєвість, а саме згідно з ESRS слід розкривати не лише вплив середовища на підприємство, але й вплив підприємства на середовище. Отже, ESRS більшою мірою орієнтовані на інтереси суспільства ніж міжнародні стандарти сталого розвитку.

З метою імплементації положень Директиви 2022/2464 в українське законодавство необхідно:

- внести відповідні зміни та доповнення до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», щодо змісту та подання звіту про управління;
- здійснити та оприлюднити офіційний переклад ESRS після їх набуття чинності в ЄС;
- встановити єдиний електронний формат звіту про управління.

На відміну від корпоративної звітності, звітність у державному секторі держав – членів ЄС досі не була об'єктом гармонізації. Винятком є застосування принципу нарахування в обліку суб'єктів державного сектору.

Accounting

Утім більшість держав – членів ЄС застосовують власні стандарти обліку в державному секторі.

Водночас існує стійка тенденція поширення принципів і методів Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі (МСБОДС) у світі.

За даними Міжнародної федерації бухгалтерів (МФБ) наразі МСБОДС безпосередньо застосовують 40 юрисдикцій, ще 16 використовують модифіковані стандарти, а 37 розробили національні стандарти, що ґрунтуються на положеннях МСБОДС. До 2025 року очікується співвідношення 43:28:50 таких юрисдикцій [18]. Досвід застосування МСБОДС вже мають і європейські країни – Естонія, Латвія, Литва, Мальта.

В Україні за останнє десятиріччя в державному секторі було запроваджено метод нарахування та триває вдосконалення національних стандартів бухгалтерського обліку на основі МСБОДС згідно із Стратегією модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі [19].

На думку Л.Г. Ловінської та інших, реформування системи обліку і звітності державного сектору потребує продовження й в умовах воєнного стану, зокрема в напрямку інтеграції звітності державних підприємств у фінансову звітність сектору та запровадження річної фінансової звітності уряду [20].

У перспективі, доцільно передбачити перехід державного сектору безпосередньо на застосування

МСБОДС. Зокрема, це зумовлено джерелами фінансування програм післявоєнної відбудови України. Залучення коштів зарубіжних донорів вочевидь потребуватиме звітування саме за МСБОДС.

Враховуючи курс України на вступ до НАТО, доречно врахувати також досвід застосування МСБОДС цією організацією.

НАТО застосовує Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку в державному секторі від 1 січня 2015 року. При цьому деякі стандарти було адаптовано до специфіки діяльності НАТО.

Зокрема, адаптований МСБОДС 1 «Подання фінансової звітності» дозволяє застосовувати модифіковану касову основу для обліку зарубіжних військових поставок із США, а також вести облік непрямих агентських контрактів з урядом США за його правилами.

Адаптовані стандарти обліку основних засобів (МСБОДС 17), нематеріальних активів (МСБОДС 31) і запасів (МСБОДС 12) містять перелік критеріїв, що свідчать про наявність контролю щодо активу (табл. 2).

Якщо шість з наведених критеріїв дотримано, то ймовірно суб'єкт контролює актив.

Ці стандарти встановлюють також поріг капіталізації та період амортизації для відповідного активу (табл. 3).

Таблиця 2. Критерії, що можуть свідчити про наявність контролю щодо активу

№	Критерії
1	Акт придбання активу здійснений суб'єктом НАТО, що звітує (або за його вказівкою)
2	Право власності щодо активу належить суб'єкту НАТО, що звітує
3	Актив фізично розміщений в будинку або локації, яку використовує суб'єкт НАТО, що звітує
4	Актив фізично використовується персоналом суб'єкта НАТО, що звітує або персоналом, який працює за інструкціями цього суб'єкта
5	Суб'єкт НАТО, що звітує може ухвалювати рішення щодо альтернативного використання активу
6	Суб'єкт НАТО, що звітує може ухвалювати рішення щодо продажу або ліквідації активу
7	Суб'єкт НАТО, що звітує може замінити актив у разі його переміщення або руйнування
8	Представник суб'єкта НАТО, що звітує, регулярно інспектує актив для визначення його поточного стану
9	Актив використовується для досягнення цілей суб'єкта НАТО, що звітує
10	Суб'єкт НАТО, що звітує, буде підтримувати актив наприкінці діяльності

Джерело: складено автором на основі [21].

Таблиця 3. Поріг капіталізації та строк амортизації основних засобів

Категорія	Поріг, євро	Період амортизації, років
Земля	200 000	–
Будівлі	200 000	40
Інша інфраструктура	200 000	40
Встановлене устаткування	30 000	10
Машини	30 000	10
Транспортні засоби	10 000	5
Літаки	200 000	Залежить від типу
Кораблі	200 000	Залежить від типу
Оснащення місії	50 000	3
Меблі	30 000	10
Комунікації	50 000	3
Автоматизовані інформаційні системи	50 000	3

Джерело: складено автором на основі [21].

При цьому визначений стандартами поріг капіталізації та період амортизації є стелею, в межах якої суб'єкти, що звітують, можуть встановлювати свої значення.

До всіх активів, що підлягають амортизації, застосовують прямолінійний метод амортизації.

Адаптований МСБОДС 17 «Основні засоби» передбачає амортизацію основних засобів у перший рік експлуатації, коли їх використовують в союзницьких операціях або у військових місцях.

Адаптований МСБОДС 31 «Нематеріальні активи» не дозволяє капіталізувати певні види нематеріальних активів, а саме: права користування (повітрям, водою, землею), земельні права, ворота та слоти аеропорту, історичні документи і публікації. Інші нематеріальні активи (зокрема, розроблене програмне забезпечення, авторські права тощо) слід капіталізувати, якщо вони контрольовані суб'єктом, що звітує. При цьому поріг капіталізації для програмного забезпечення, баз даних та інтегрованих систем становить 50 000 євро. Граничний період амортизації таких активів складає 4 роки, а для програмного забезпечення зробленого на замовлення – 10 років.

Адаптований МСБОДС 12 «Запаси» поділяє запаси на чотири категорії (витратні матеріали, запчастини, амуніція та стратегічні запаси) та встановлює для них поріг капіталізації у розмірі 50000 євро на локацію/склад.

Нарешті, адаптований МСБОДС 6 «Консолідована і окрема фінансова звітність» не дозволяє

консолідувати об'єкти духовного і соціального призначення та асоціації працівників, навіть за наявності контролю з боку суб'єкта, що звітує.

Висновки. Керівництво ЄС і Уряд України застосовують принципово різні підходи до регламентації фінансової звітності підприємств. В ЄС існує реальна диференціація вимог до фінансової звітності з урахуванням організаційно-правової форми і розміру товариств, а в Україні триває курс на уніфікацію форм фінансової звітності на основі МСФЗ.

Для забезпечення реалізації курсу України на євроінтеграцію необхідно:

- здійснити реуніфікацію фінансової звітності;
- переглянути порядок формування статистичної інформації в умовах диференціації вимог до фінансової звітності;

- скоротити обсяг фінансової звітності для підприємств, учасники яких мають необмежену відповідальність;

- імплементувати директиву ЄС щодо звітності про сталий розвиток.

Враховуючи перспективу фінансування післявоєнного відновлення України та курс на вступ до НАТО доречно здійснити поступовий перехід звітування державного сектора безпосередньо на міжнародні стандарти (МСБОДС).

Подальшим напрямом перспективних досліджень є розробка стратегії розвитку обліку і звітування в Україні для створення єдиного інформаційного простору інтегрованого до європейської спільноти.

4 Список використаних джерел

1. Безверхий К. Бухгалтерський облік в Україні: імплементація норм директив Європейського Союзу. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2018. № 1. С. 136-151.
2. Голов С. Ф. Регламентація бухгалтерського обліку і аудиту в ЄС та виклики для України. *Бухгалтерський облік та аудит*. 2014. № 10. С. 3-14.
3. Гура Н. Імплементация Директивы 2013/34/ЕС в Украине з урахуванням міжнародного досвіду. *Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Економіка*. 2015. № 10(175). URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/implementatsiya-direktivi-2013-34-es-v-ukrayini-z-urahuvanniam-mizhnarodnogo-dosvidu>
4. Зубілевич С. Я. Облікова директива ЄС, її вплив на склад і зміст звітів європейських компаній та перспективи для України. *Бухгалтерський облік та аудит*. 2014. № 7. С. 3-15.
5. Кобець Д. Виклики й перспективи розвитку бухгалтерського обліку у контексті Євроінтеграції. *Облік і фінанси*. 2023. № 1(99). С. 31-37. DOI [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-1\(99\)-31-37](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-1(99)-31-37)
6. Костякова А. А. Європейські принципи бухгалтерського обліку і фінансової звітності: облікові новації 2018 року. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2018. № 2. С. 40-47.
7. Кузіна Р. В. Перспективи впровадження облікової Директиви ЄС в Україні. *Економічний аналіз*. 2015. Том 19. № 2. С. 214-219.
8. Малишкін О. Щодо відповідності фінансової та інших видів звітності підприємств України законодавству ЄС. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2022. № 2. С. 220-227.
9. Озеран А. В. Директива 2013/34/ЄС щодо річної фінансової звітності: дискусійні питання та напрями її імплементації в нормативну базу України. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. № 5. С. 2-10.
10. Пархоменко В. Євроконвергенція бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2014. № 8. С. 3-4.
11. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC Text with EEA relevance of the European Parliament and of the Council. URL: <http://eur-ex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:182:0019:0076:EN:PDF>

12. Аналітичний звіт до Повідомлення Комісії для Європейського Парламенту, Європейської Ради та Ради. Висновок Європейської Комісії щодо заявки України на членство в Європейському Союзі. Робочий документ персоналу Комісії. Європейська Комісія. Брюссель 01.02.2023. URL: http://ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/imce/analitichnyu_zvit_yek_ukrayinskoju.pdf
13. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 р. № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>
14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
15. Методичні положення державного статистичного спостереження «Активи, власний капітал, зобов'язання та фінансові результати підприємств»: затверджено наказом Державної служби статистики від 8.10.2021 р. № 254. URL: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/254/254.pdf
16. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464>
17. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0095>
18. International Public Sector Financial Accountability Index. 2021 Status Report. URL: <https://www.ifac.org/publications/international-public-sector-financial-accountability-index-2021-status-report>
19. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року: схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.06.2018 р. № 437-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2018-%D1%80#Text>
20. Ловінська Л. Г., Озеран А. В., Коршикова Р. С. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в умовах воєнного стану в Україні. *Фінанси України*. 2022. № 4. С. 92-106.
21. NATO Accounting Framework. Document C-M(2016)0023. URL: https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_04/20160509_160429-accounting-framework.pdf

4 References

1. Bezverkhyi, K. (2018). Bukhhalterskyi oblik v Ukraini: implementatsiia norm dyrektyv Yevropeiskoho Soiuzu [Accounting in Ukraine: implementation of norms of European Union directives]. *Visnyk Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, 1, 136-151.
2. Holov, S. F. (2014). Rehlamentatsiia bukhhalterskoho obliku i audytu v YeS ta vyklyky dlia Ukrainy [Regulation of accounting and auditing in the EU and challenges for Ukraine]. *Bukhhalterskyi oblik ta audit*, 10, 3-14.
3. Hura, N. (2015). Implementatsiia Dyrektyvy 2013/34/IeS v Ukraini z urakhuvanniam mizhnarodnoho dosvidu [Implementation of Directive 2013/34/EU in Ukraine taking into account international experience]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu im. Tarasa Shevchenka. Ekonomika*, 10(175). Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/v/implementatsiya-direktiv-2013-34-es-v-ukrayini-z-urahuvannyam-mizhnarodnogo-dosvidu>
4. Zubilevych, S. Ya. (2014). Oblikova dyrektyva YeS, yii vplyv na sklad i zmist zvitiv yevropeiskykh kompanii ta perspektyvy dlia Ukrainy [The EU accounting directive, its impact on the composition and content of reports of European companies and prospects for Ukraine]. *Bukhhalterskyi oblik ta audit*, 7, 3-15.
5. Kobets, D. (2023). Vyklyky y perspektyvy rozvytku bukhhalterskoho obliku u konteksti Yevrointehratsii [Development of Accounting: Challenges and Prospects in the Context of European Integration]. *Oblik i finansi*, 1(99), 31-37. DOI [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-1\(99\)-31-37](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-1(99)-31-37)
6. Kostyakova, A. A. (2018). Yevropeiski pryntsypy bukhhalterskoho obliku i finansovoi zvitnosti: oblikovi novatsii 2018 roku [European principles of accounting and financial reporting: accounting innovations of 2018]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnogo ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky)*, 2, 40-47.
7. Kuzina, R. V. (2015). Perespektyvy vprovadzhennia oblikovoi Dyrektyvy YeS v Ukraini [Prospects for the implementation of the EU Accounting Directive in Ukraine]. *Ekonomichnyi analiz*, 19(2), 214-219.
8. Malyshkin, O. (2022). Shchodo vidpovidnosti finansovoi ta inshykh vydiv zvitnosti pidpriemstv Ukrainy zakonodavstvu YeS [Regarding compliance of financial and other types of reporting of Ukrainian enterprises with EU legislation]. *Aktualni pytannia u suchasni nauki*, 2, 220-227.
9. Ozeran, A. V. (2015). Dyrektyva 2013/34/IeS shchodo richnoi finansovoi zvitnosti: dyskusiini pytannia ta napriamy yii implementatsii v normatyvnu bazu Ukrainy [Directive 2013/34/EU on annual financial reporting: debatable issues and directions of its implementation in the regulatory framework of Ukraine]. *Bukhhalterskyi oblik i audit*, 5, 2-10.
10. Parkhomenko, V. (2014). Yevrokonverhentsiia bukhhalterskoho obliku [Euroconvergence of accounting]. *Bukhhalterskyi oblik i audit*, 8, 3-4.

11. European Parliament and the Council (26 June, 2013). Directive 2013/34/EU on the annual financial statements, consolidated financial statements and related reports of certain types of undertakings, amending Directive 2006/43/EC and repealing Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC Text with EEA relevance of the European Parliament and of the Council. Retrieved from <http://eur-ex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:182:0019:0076:EN:PDF>
12. Analitichnyi zvit do Povidomlennia Komisii dlia Yevropeiskoho Parlamentu, Yevropeiskoi Rady ta Rady. Vysnovok Yevropeiskoi Komisii shchodo zaiavky Ukrainy na chlenstvo v Yevropeiskomu Soiuzi. Robochyi dokument personalu Komisii. Yevropeiska Komisiia. Briussel 01.02.2023 [Analytical report to the Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council and the Council. Conclusion of the European Commission regarding Ukraine's application for membership in the European Union. Working document of the staff of the Commission. European Commission]. Retrieved from http://ua.kmu.gov.ua/sites/default/files/imce/analitichnyy_zvit_yek_ukrayinskoyu.pdf
13. Verkhovna Rada Ukrainy (2022). Pro aktsionerni tovarystva: Zakon Ukrainy [On Joint Stock Companies: Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1985>
14. Verkhovna Rada Ukrainy (1999). Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy [On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: Law of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
15. Derzhavna sluzhba statystyky (2021). Metodichni polozhennia derzhavnogo statystychnoho sposterezhennia "Aktyvy, vlasnyi kapital, zoboviazannia ta finansovi rezultaty pidpriemstv" [Methodological provisions of the state statistical observation "Assets, equity, liabilities and financial results of enterprises"]. Retrieved from https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2021/254/254.pdf
16. European Parliament and the Council (14 December, 2022). Directive (EU) 2022/2464 of amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32022L2464>
17. European Parliament and the Council (22 October, 2014). Directive 2014/95/EU of amending Directive 2013/34/EU as regards disclosure of non-financial and diversity information by certain large undertakings and groups. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0095>
18. International Public Sector Financial Accountability Index. 2021 Status Report. Retrieved from <https://www.ifac.org/publications/international-public-sector-financial-accountability-index-2021-status-report>
19. Kabinet Ministriv Ukrainy (2019). Stratehiia modernizatsii systemy bukhhalterskoho obliku ta finansovoi zvitnosti v derzhavnomu sektori na period do 2025 roku [Strategy for modernization of the accounting and financial reporting system in the public sector for the period until 2025]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/437-2018-%D1%80#Text>
20. Lovinska, L. H., Ozeran, A. V., Korshykova, R. S. (2022). Bukhhalterskyi oblik ta finansova zvitnist v umovakh voiennoho stanu v Ukraini [Accounting and financial reporting under martial law in Ukraine]. *Finansy Ukrainy*, 4, 92-106.
21. NATO Accounting Framework. Document C-M(2016)0023. Retrieved from https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_04/20160509_160429-accounting-framework.pdf